

USTAD ŞAİRƏ DOST TƏBRİKİ

Ağır cərrahiyyə əməliyyatından çıxmışdım. Ev şəraitində müalicə olunurdum. Oğlum həftənin qəzetlərini gətirmişdi. "Ədəbiyyat" qəzetini oxuyanda gözümlə bir xəbəərə sataşdı: "Azərbaycan Yazıçılar Birliyində ustad şairimiz İlyas Tapdıqın 75 illiyinə həsr olunmuş yubiley məclisi keçiriləcək". Xəbəri oxuyan kimi ürəyimdən bir sızıltı keçdi. Qırx ilə yaxındır ki, çox yaxından tanıdığım, qayğısını gördüyüm, şəxsiyyətinə və yaradıcılığına dərin hörmət bəslədiyim, boynumda halal haqqı olan, gəncliyin yaradıcılıq uğurlarına ürəkdən sevinən və onları sevə-sevə təbliğ edən, uzun illər ərzində heç vaxt uğurumu diqqətdən qaçırmayan şair dostum İlyas Tapdıq haqqında onun məclisində söz demək fərsətini xəstəliyimlə bağlı təbiət mənim əlimdən almışdı. Sevinc, kədər qarışıq kövrək duyğular içində xəyala getdim: Zəlimxan, ağrılar imkan verməsə də, bu imkansızlıqda imkan tapıb ağsaqqal şairimiz İlyas Tapdıq haqqında kürsüdən deyə bilmədiyim sözləri qələmə pıçıldayıb varaqlara deməlisən. Belə də oldu.

Əsərləri dünyanın bir çox aparıcı dillərinə tərcümə olunan, kitabları keçmiş SSRİ məkanında kütləvi tirajlarla nəşr olunan, ömrü boyu sazımızın-sözümüzün keşiyində dayanan, ustad aşuqlarımızın dostu, gənc şairlərin qayğıkeş ağsaqqalı olan, "Gədəbəydedir" qoşmasıyla doğulduğu torpağın himnini yazan, bir uşaq saflığından yaranmış uşaq şeirləriylə balalarımızın mənəvi dostuna çevrilən bir şair haqqında ürək sözü demək hər bir qələm adamı kimi mənim üçün də olduqca xoşdur.

Əzizim, İlyas müəllim!

Sizin yaradıcılığınızı mənə hər ikimizin unudulmaz dostumuz, böyük şairimiz Hüseyn Arif sevdirib.

Sazmısan, kamanmısan,
Nə həssas yaranmısan.
Yananda da yanmısan
Palıdın közü kimi.

...Qoşmalar ustadısan
Vaqifin özü kimi.

Hüseyn Arifə həsr elədiyin bu şeri rəhmətlik Qağa özünəməxsus bir həvəs və sevgiylə tez-tez oxuyar, sizin təbiətə bağlılığınızdan, dilinizin şirinliyindən, şair kimi poetik imkanlarınızdan danışardı.

Bənövşə xatirinə
Kol dibinə iz düşdü.

- məşhur şeirinizi klassik poeziyamızın məşhur "Bənövşə"ləri ilə müqayisə edərdi.

Sizin poetik diliniz sazdan, qoşmadan, gəraylıdan, Vaqifdən, Ələsgərdən, Səməd Vurğundan mayalanan, güllərdən-çiçəklərdən şirə çəkən, palıdın kökündən, qayanın sərtliyindən, torpağın yeddi qatından gələn, bulaqlara, çaylara qoşulub axan bir dildir.

Gəzib dolaşanda binələrini,
Əzmə, çiyləyin dənələrini.
Dərənin dərini, suyun sərini

Dağların qocası Gədəbəyədir.

Hər kəs bu yerlərdən olubsa halı,
Dəyibsə dilinə bir qaşığı balı
Söyləyər dolansa bütün mahalı
Dərdlərin dəvası Gədəbəyədir.

Əziz dostum, çox hörmətli İlyas müəllim!

Ədəbiyyat tariximizdən bizə məlumdur ki, nəinki bir şeiriylə, hətta bir beytiylə də yaddaşlara əbədi həkk olunan şairlər olub. Tam səmimiyyətlə deyirəm, bu illər ərzində heç nə yazmamış olsaydınız, təkcə bu şeirlə ədəbiyyat tariximizdə əbədi yaşamaq haqqı qazanardınız. Qara sazın yaddaşına köçən şairlər ölmür, İlyas müəllim! Vaqiflər, Vidadilər, Xəstə Qasımlar, Səməd Vurğunlar kimi!

Öyünürdü şair yenə,
Öyünməyə haqqı vardı.
Misralara əl vuranın
Söz əlini yandırardı.

Bu dörd misranın istiliyi bir şair ömrünə bəsdı. Burda poetik mənzərə nə qədər canlı, təbii və diridi.

Dağa-daşa salır ömür-gün bizi
Təbiətdə min iz itir, bilinmir,
Yetimliyin nəqş etdiyi qəm izi
Baxışlardan silinmir ki, silinmir.

İnsan taleyi haqqında sözün, fikrin, dilin poetik möhürünü belə vuranda şair adilikdən qeyri-adiliyə yüksəlir.

Sazı öyrən, gözümlə nuru,
Sazda ana laylası var.

Bu iki misrada şair ömrünün kitablara sığmayan böyük dünyası, ustadlar-ozanlar yoluna, dədələr-babalar sərvətinə ilahi diqqəti və məhəbbəti var.

Mən gözlərə şeir yazdım,
Gözlər məni gözdən saldı.
Üzüm yaman üzlər gördü,
Üzlər məni üzdən saldı.
...Qəm yolunu bizdən saldı.

Bu sətirlərdə həyatın acı təcrübəsinin təəssüflə dolu məntiqi nəticəsindən doğan, bütün şairlərə doğma olan, ağlayıb-sızlamadan dünyanın, insanın vəfasızlığı, etibarsızlığı necə şirin və poetik bir dillə oxucuya təqdim olunur. Bu misralarda bütün sevnələr öz taleyini görür. Öz başına gələn acı duyğuları yaşayır. Şeirinin hamının sərvətinə çevrilmək xoşbəxtliyi bax budur!

Taleyinə "şübhə kimi oyaq qalmaq, sevinc verib, dərdi almaq" düşən, qismətinə "əzablardan doğulan kitablar" yazılan, bəxtinə "bir qələm, bir kağız, bir də masa" ayrılan şairin bundan böyük nə sərvəti, nə malı, nə mülkü ola bilər?

Bu gün dünya saz səsinə oyandı,
Mən bu günü başqa günə qatmaram.
Saz səsinə dünya necə təmizdi,
Mən bu günü başqa günə qatmaram.

- deyən şairimiz! Mənə belə gəlir ki, siz dünyaya gələndə sazin səsinə yuxudan oyanmışınız. Yoxsa saz səsinə dünyanın bu qədər təmiz olduğunu belə bir səmimiyyətlə qələmə ala bilməzdiniz.

Şairin kimliyini, şəxsiyyətini görmək və duymaq istəyirsənsə onun doğulduğu torpağı yaxından tanımaq gərəkdir. Bu fikri ilk dəfə hansı müdrik səsləndiribsə, çox düzgün fikirdi. Mən İlyas Tapdıqla onun doğulduğu torpaqda, yer üzünün həqiqi cənnəti Gədəbəydə bir neçə dəfə olmuşam. Ona görə deyirəm ki, İlyas Tapdıqın yaradıcılığı bizə təbiət qədər əzizdir.

İlyas müəllim həm də gözəl həmsöhbətdi. Vətənimizin dilbər guşələrinə uzanan yollarında onun şirin və maraqlı söhbətlərinə çox qulaq asmışam. Onun söhbətlərindən doymaq olmur. Deyirsən, ilahi, yollar uzana, söhbət bitməyə! O danışa, sən dinləyəsen. O, nədən danışır ki, söhbəti maraqlı olur? Təbiətdə çoxlarının görə və bilə bilmədiyi təbiət möcüzələrindən, ədəbiyyat tariximizin ən maraqlı səhifələrindən, ədəbi şəxsiyyətlərimizin ən maraqlı və unudulmaz keyfiyyətlərindən, Səməd Vurğundan, Osman Sarıvəllidən, Əli Vəliyevdən, Süleyman Rəhimovdan, Mir Cəlaldan, Əbülhəsəndən, əlbəttə, daha çox Hüseyn Arıfədən söhbət açanda hiss edirsən ki, gözlərin önündə canlı bir kitab varaqlanır - İlyas Tapdıq kitabı!

Şair ömrü uzun olur, İlyas müəllim! Sazin, sözün ömrü qədər olan ömrünüz onsuz da uzun olacaq. Gələcəyə doğru gedən yolunuz daha da uğurlu olsun, mənim şair qardaşım!

Sən yaşa ömrünü Xızır İlyasın,
Yetmişin üstünə beş gələn kişi.
Şirin nəğmələri yaz ətri verən,
Bu qoca dünyaya qış gələn kişi.

Şair - çiçəklərdən bal çəkən arı,
Şerin - zirvələrin tərtəmiz qarı.
Qalxıb Gədəbəydən Bakıya sarı
Dağ enən, düz keçən, döz gələn kişi.

Sözü çiçəklərin dadında qalan,
Eşqi baxışların odunda qalan,
Şəri Zəlimxanın yadında qalan,
Nəfəsi Allaha xoş gələn kişi.

Zəlimxan Yaqub
Şərq.- 2009.- 17 noyabr.- S. 7.